

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิธีดำเนินการวิจัยที่จะกล่าวถึงประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 17 คน
2. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 222 คน และหัวหน้าครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 222 คน

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร
ยามาเน (Taro Yamana 1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{t + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนเป็น .05

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน 222 โรงเรียน เทียบสัดส่วนหากกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนในแต่ละอำเภอได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	โรงเรียน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. พระนครศรีอยุธยา	33	17
2. ท่าเรือ	26	14
3. นครหลวง	22	12
4. บางซ้าย	17	9
5. บางไทร	34	18
6. บางบาล	27	14
7. บางปะหัน	33	17
8. บางปะอิน	34	17
9. บ้านแพรก	8	4
10. ผักไห้	21	11
11. ภาชี	26	14
12. महाराज	22	9
13. ลาดบัวหลวง	26	14
14. วังน้อย	30	16
15. เสนา	35	20
16. อุทัย	31	16
รวม	425	222

กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าครูวิชาการโรงเรียน
ใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้บริหารโรงเรียน 222 คน
หัวหน้าครูวิชาการโรงเรียน 222 คน
รวม 444 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

(1) แบบศึกษาเอกสาร เป็นการศึกษาเอกสารเพื่อช่วยเสริมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในพัฒนาหลักสูตร โดยมุ่งศึกษาในด้าน วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และมาตรการ รวมทั้งสภาพปัญหาและความต้องการ ลักษณะของแบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบตรวจสอบและแบบปลายเปิด โดยศึกษาเอกสาร ดังต่อไปนี้

1.1 แผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2 แผนพัฒนาการศึกษาก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา ประจำปี 2535 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3 แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2535 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.4 แผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ประจำปี 2535 ของสำนักงานการประถมศึกษา ในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 16 อำเภอ

1.5 แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2535 ของสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 16 อำเภอ

(2) แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับศึกษานิเทศก์จังหวัด และศึกษานิเทศก์อำเภอ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended) มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไป เพศ อายุ วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในประเด็น

- การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม
- การปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหา
- การจัดทำเนื้อหา/รายวิชาใหม่
- การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในประเด็น

- การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม
- การปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหา
- การจัดทำเนื้อหา/รายวิชาใหม่
- การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

(3) แบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended) สำหรับถามผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าครูวิชาการโรงเรียนในเรื่องการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจัดแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการ

พัฒนาหลักสูตร

- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นใน

การพัฒนาหลักสูตร

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับหัวหน้าครูวิชาการโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการ
พัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นใน
การพัฒนาหลักสูตร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สร้างแบบศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

1.1 ศึกษารายละเอียดของการพัฒนาหลักสูตรและทรัพยากรท้องถิ่น จาก
เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สัมภาษณ์นักพัฒนาหลักสูตร และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน แผนงาน
และโครงการของ สปจ. และ สปอ. แล้ว ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อกำหนด
โครงสร้างของเครื่องมือ

1.3 รวบรวมรายละเอียด กำหนดประเด็นและขอบเขตของเนื้อหาที่จะ
ศึกษาจากเอกสาร

1.4 กำหนดวิธีการบันทึกข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลเบื้องต้นของเอกสาร
รายการเอกสาร ประเด็นข้อความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลประกอบการวิจัย

1.5 นำแบบศึกษาเอกสารที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ
แก้ไขปรับปรุง

1.6 นำแบบเอกสารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วนำ
มาแก้ไขปรับปรุงร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

1.7 จัดทำฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

1.8 เอกสารที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1.8.1 แผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา
ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีอยุธยา

1.8.2 แผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา

ปีงบประมาณ 2535 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.8.3 แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2535 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.8.4 แผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาปีงบประมาณ 2535 ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2535 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 16 อำเภอ ดังนี้ คือ

1. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา
2. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าเรือ
3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนครหลวง
4. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางซ้าย
5. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางไทร
6. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางบาล
7. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะหัน
8. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะอิน
9. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านแพรก
10. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอผักไห่
11. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภาชี
12. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมหาราช
13. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลาดบัวหลวง
14. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังน้อย
15. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเสนา
16. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุทัย

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

2.1 ศึกษาหลักการพัฒนาลัทธิสูตรและประเภทของทรัพยากรท้องถิ่น จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 สัมภาษณ์นักพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ สปช. และ
 ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ

2.3 รวบรวมรายละเอียด จัดหมวดหมู่ประเด็นสำคัญที่จะกำหนดเป็นแบบ
 สัมภาษณ์และแบบสอบถาม เกี่ยวกับ ผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะและการดำเนินงานการพัฒนา
 หลักสูตร สภาพและปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร

2.4 สร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามตามรายละเอียด ประเด็นสำคัญ
 ที่ได้รวบรวมและจัดหมวดหมู่ไว้

2.5 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุง

2.6 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อ
 พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

2.7 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ
 มาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.8 จัดทำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการ
 วิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ ส่วน
 แบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้วิจัยส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง บางส่วนได้รับความอนุเคราะห์
 จากศึกษานิเทศก์อำเภอและจังหวัดเป็นผู้เก็บรวบรวมส่งคืนให้ โดยมีหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอ
 ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

แบบสอบถามมีทั้งหมด 444 ฉบับ ได้รับกลับคืน 434 คิดเป็นร้อยละ 97.75

ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้คืน

ประชากร	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	222	217	97.75
หัวหน้าหมวดวิชาการโรงเรียน	222	217	97.75
รวม	444	434	97.75

สำหรับแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ หัวหน้าฝ่าย/งาน พัฒนางานวิชาการ จำนวน 17 คน 17 ฉบับ และได้ข้อมูลครบทั้ง 17 ฉบับ คิดเป็น 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและเสนอเป็นความเรียง
2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้จากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์จังหวัด และศึกษานิเทศก์อำเภอ วิเคราะห์โดยหาค่าสถิติเป็นตอน ๆ ดังนี้
  - ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้รับการสัมภาษณ์ โดยการหาค่าร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
  - ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีอยุธยา ในประเด็น

- การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม
- การปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหา
- การจัดทำเนื้อหา/รายวิชาใหม่
- การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

โดยการหาค่าร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีอยุธยา

- การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม
- การปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหา
- การจัดทำเนื้อหา/รายวิชาใหม่
- การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

3. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและมีความสมบูรณ์ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยหาค่าร้อยละเป็นรายข้อ ทั้งในส่วนที่เป็นของผู้บริหาร และหัวหน้าครูวิชาการโรงเรียน โดยหาค่าสถิติเป็นตอน ๆ เหมือนกันดังนี้

ฉบับผู้บริหาร

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละแล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีอยุธยา โดยหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร โดยหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร โดยหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ฉบับหัวหน้าครูวิชาการโรงเรียน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยหาค่า ร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ใช้ทรัพยากรในการพัฒนา หลักสูตร โดยหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ในการพัฒนาหลักสูตร โดยหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

(ประคอง กรรณस्त, 2524)